

Історико-правовий огляд становлення і розвитку оперативно-розшукової діяльності

Резніченко М.В., курсант 304 навчальної групи ННІ №1 НАВС.

Науковий керівник: завідувач кафедри спеціальної техніки та оперативно-розшукового документування, кандидат юридичних наук **Марков М.М.**

Оперативно-розшукова діяльність проводилася протягом усієї історії людства. Зі зміною соціальних умов, безперечно, змінювались і сфери її застосування, засоби, форми та методи, вона удосконалювалась на усіх етапах розвитку державного устрою і суспільства, від давніх часів до сьогодення.

Перші приклади оперативно-розшукової діяльності і слідчих дій ми знаходимо в релігійних розповідях, в історичних довідках про Вавилон, Рим, Єгипет.

Розшукові функції здійснювались як «державними службовцями», так і окремими громадянам. Церква також мала свої охоронні і слідчі структури, церковні тюрми, вона могла вступати у взаємодію з державними органами, використовуючи їх можливості, а також з судовими органами для притягнення звинувачених до відповідальності за злочини проти релігії, церкви, моралі.

З виникненням державності на землях Київської Русі виникла і функція охорони громадського порядку. Розшуковий процес в часи Київської Русі здійснювався у формі: «заклику»; «звіду»; «гоніння по сліду».

Також існувала і приватна розшукова діяльність. Сищиків наймали зазвичай заможні люди для пошуку осіб, підозрюваних у крадіжці, розбої, вбивстві, а також тих, хто переховується від сплати боргів.

Перебування давньоруських земель під різними державними юрисдикціями призвело до виникнення на території колишньої Київської Русі двох самостійних правових систем, які мали провідний вплив на формування державних інститутів, у тому числі й поліцейської системи.

Важливим етапом становлення розшукових органів, що діяли на Україні, слід вважати кінець XVIII – початок XIX століття. В цей час було засновано Міністерство внутрішніх справ. Поліція, що діяла на території України, була невід’ємною частиною поліцейського апарату царської Росії.

В той же час не було ніяких спеціальних інструкцій по організації і проведенню поліцією оперативно-розшукових заходів з використанням негласних освідомлювачів (агентів). Яким чином розкривались кримінальні злочини – це було суто професійною справою поліції.

На початку XX століття складається система професійної підготовки поліцейських кадрів. У Києві і Харкові створюються школи урядників поліцейської варті.

Розпочинаючи з перших десятиріч XX століття і до сьогодні змінюється система органів поліції, перемінний склад, засоби та прийоми проведення оперативно-розшукових дій, але важливо те, що суть не змінюється. І робота оперативних підрозділів – провідна та профільна діяльність у роботі органів внутрішніх справ в цілому. І лише вивчаючи, досліджуючи та гортаючи сторінки історії ми можемо зробити «роботу над помилками» аби у подальшому їх не повторювати, і лише вдосконалювати систему та процес розкриття та протидії злочинності.